

Ingmarie Ahlberg
Avdelningen för Miljö och teknik
Telefon: 08-508 264 54
ingmarie.ahlberg@stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden 2013-04-18

Skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön. Motion (2013:4). Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Anse remissen besvarad med detta tjänsteutlåtande.
2. Justera beslutet omedelbart

Krister Schultz

Marita Anheim

Sammanfattning

Exploateringsnämnden har för yttrande senast den 26 april 2013, fått en motion från Åke Askensten (MP) om skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön. I motionen föreslås att staden i samarbete med berörda kommuner och aktörer initierar en ny utredning för att ta fram förslag till skyddsåtgärder mot stigande vattennivåer i Östersjön samtidigt som arbetet med att skydda kommunerna mot stigande vattennivåer i Mälaren intensifieras. I motionen föreslås även att en åtgärdsplan tas fram för att minska utsläppen av växthusgaser.

Exploateringskontoret håller med Askensten om att Stockholm bör ha en aktiv roll i regionens arbete med att hantera frågan om Mälaren som framtida dricksvattentäkt. Kontoret anser att det är lämpligt att länsstyrelsen på regeringens uppdrag fortsätter att samordna detta arbete eftersom den kräver regional

samordning. Frågans komplexitet är ytterligare motiv till detta. Bedömningen av vilka risknivåer som vi i regionen och i Sverige ska planera för görs lämpligen av experter på t.ex. SMHI.

Det är viktigt att Stockholms stad arbetar med strategier för klimatanpassning, d.v.s. för att staden ska kunna planera för hållbar och säker stadsutveckling och kunna möta konsekvenserna av stigande havsnivåer, extrema regn och värmeböljor.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått i uppdrag att ta fram ett förslag till Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050. Enligt exploateringskontoret verkar miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrag motsvara Askenstens förslag om att ta fram en åtgärdsplan för att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser.

Remissen

Åke Askensten (MP) har väckt bilagda motion i kommunfullmäktige den 21 januari 2013. Motionen remitterades till exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och till miljöförvaltningen i februari 2013 för yttrande senast den 26 april 2013. Motionen behandlar skyddandet av Stockholm och andra kommuner mot stigande vattennivåer i Östersjön.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige ska besluta om att uppdra åt kommunstyrelsen att initiera en ny utredning som bl.a. omfattar följande:

Samarbete med övriga kommuner i Stockholms län och i Mälardalen, Länsstyrelsen, SMHI, Kommunförbundet i Stockholms län och Stockholms läns landsting för att

- 1) ta fram förslag till skyddsåtgärder mot stigande havsnivå i Östersjön. Detta samtidigt som arbetet med att skydda kommunerna mot stigande vattennivåer i Mälaren intensifieras,
- 2) ta fram en åtgärdsplan för att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser.

Ärendet

Motionen redovisar följande utgångspunkter:

Askensten hänvisar till att Försvarets Forskningsinstitut i en rapport påpekar att den senaste internationella forskningen visar att haven kan stiga med 1-2 meter fram till dess och att osäkerheterna är mycket stora. Slutsatsen är att det finns stora osäkerheter i de prognoser som avseende stigande havsvattennivåer i Östersjön. Redan 2050 skulle det kunna innebära en meters höjd havsvattennivå.

Mycket fokus har legat på konsekvenserna av höjda vattennivåer i Mälaren. Nu behövs större fokus på åtgärder för att kunna möta höjda havsvattennivåer i Östersjön

För att kunna möta hoten av klimatförändringar hänvisar Askensten till att det krävs globala utsläppsminskningar av växthusgaser samtidigt som det krävs åtgärder för att anpassa miljön till förändrade klimatförhållanden.

Askensten föreslår att Stockholm initierar en omfattande utredning som tar fram förslag till olika skyddsåtgärder som kan begränsa vattenhöjningen i Östersjön. Internationella erfarenheter av åtgärder för att möta höjda havsnivåer, exempelvis barriärer/vallar i Nederländerna, ska tas tillvara. Stockholm bör i detta arbete ta kontakt med andra kuststäder i sydvästra Sverige och Danmark för att studera möjligheterna att begränsa inflödet av havsvatten till Östersjön.

Exploateringskontorets synpunkter

Skyddsåtgärder mot stigande havsnivå i Östersjön – intensifierat arbete med skydd mot stigande vattennivåer i Mälaren intensifieras,

Stockholm har länge arbetat med att åstadkomma en förbättrad reglering och avtappning av Mälaren för att minska översvämningsriskerna och risken för saltvatteninträngning. Detta arbete har lett till att en helt ny regleringsstrategi och ökad avtappningskapacitet kommer att byggas ut i samband med ombyggnationen av Slussen. Detta är ett av de största vattenregleringsprojekten just nu med enda syfte att åstadkomma ökat skydd mot översvämningsrisker. Förutom risken för bl.a. översvämningsrisker av bebyggelse, infrastruktur mm så är Mälaren som dricksvattentäkt en av de mest kritiska frågeställningarna i Stockholm och i Mälarenregionen. Länsstyrelserna i mälarlänet har belyst frågan 2011 genom förstudien ”Mälaren om 100 år - förstudie om dricksvattentäkten Mälaren i framtiden”. Förstudien kan läsas på länsstyrelsens hemsida:
<http://www.lansstyrelsen.se/orebro/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2011/2011-22%20M%C3%A4laren%20om%20100%20%C3%A5r.pdf>

Länsstyrelsernas studie visar att ökad avtappningskapacitet i Slussen och ny regleringsstrategi för Mälaren minskar översvämningsriskerna, riskerna för låga vattennivåer och risken för saltvatteninträngning i Mälaren. Stigande havsvattennivåer innebär dock att denna säkerhetsmarginal successivt minskar fram till 2100 och att risken för saltvatteninträngning i Mälaren återigen ökar. Länsstyrelserna pekar på att planeringsperspektivet för klimatanpassningsåtgärder

bör vara längre än 100 år. I studien lyfte länsstyrelserna bl.a. upp olika vägval för att anpassa Mälaren mot ett stigande hav avseende dricksvattenfrågan:

- Nollalternativet, en havsvik som kräver alternativ dricksvattentäkt
- Höja Mälaren i samma takt som havet
- Bygga barriärer och vallar i skärgården

Länsstyrelsernas rapport syftar till att lyfta frågan om klimatförändringar med fokus på havsnivåhöjning med konsekvenser för Mälaren som dricksvattentäkt på lång sikt. Utgångspunkten var att kunna använda resultatet för fortsatta mer detaljerade studier.

Hösten 2012 uppmanade landshövdingarna i de fem länen runt Mälaren regeringen att ta initiativ till en huvudstudie, se http://www.bwz.se/miljorapporten/UserFiles/Files/914_M%C3%A4laren.pdf. Länsstyrelserna pekade på att frågans vikt för regionen, regionens tillväxt samt den komplexitet som frågan har innebär att det krävs ytterligare insatser för att svara upp mot utredningskraven.

Exploateringskontoret håller med Askensten om att Stockholm bör ha en aktiv roll i regionens arbete med att hantera frågan om Mälaren som framtida dricksvattentäkt. Kontoret anser att det är lämpligt att länsstyrelsen på regeringens uppdrag fortsätter att samordna detta arbete eftersom den kräver regional samordning. Frågans komplexitet är ytterligare motiv till detta. Bedömningen av vilka risknivåer som vi i regionen och i Sverige ska planera för görs lämpligen av experter på t.ex. SMHI.

Förutom det regionala arbetet är det också viktigt att Stockholms stad arbetar med strategier för klimatanpassning, dvs för att staden ska kunna planera för hållbar och säker stadsutveckling och kunna möta konsekvenserna av stigande havsnivåer, extrema regn och värmeböljor. Det är också viktigt att staden arbetar strategiskt för att klara utsläppsmålen för växthusgaser.

Stockholm har ambitiösa mål om att staden ska vara fossilbränslefri 2050. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått i uppdrag att ta fram ett förslag till Färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050. Enligt exploateringskontoret verkar miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrag motsvara Askerstens förslag om att ta fram en åtgärdsplan för att kraftigt minska utsläppen av växthusgaser. Färdplanen ska hjälpa staden att genomföra de förändringar som krävs för att skapa ett hållbart Stockholm och ska efter remiss antas av kommunfullmäktige.

2013-03-21
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR E2013-000-00215:1

<http://bygg.stockholm.se/Hallbar-stad/Klimat/Fardplan-2050/>

Slut